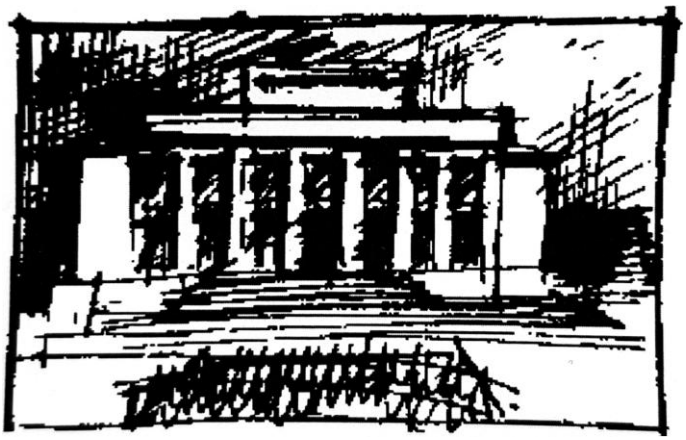
ZPRAVODAJ

Spolek přátel Národního divadla Brno

www.SpNdB.cz

Vážení a milí členové Spolku přátel Národního divadla Brno,

příznivci a milovníci opery, baletu a činohry,

srdečně Vás zveme na besedu s ředitelem Národního divadla Brno **Martinem Glaserem**, která se bude konat **v úterý 8. prosince 2026 od 17 hodin** v Mozartově sále divadla Reduta.

Martin Glaser pochází ze Sokolova, v Praze vystudoval činoherní režii a dramaturgii na DAMU. Od roku 1998 působil v Jihočeském divadle nejprve jako kmenový režisér a poté od roku 2006 i jako umělecký šéf činoherního souboru. Pro otáčivé hlediště v Českém Krumlově napsal společně s Olgou Šubrtovou několik komedií (*Tři mušketýři, Ženy Jindřicha VIII. aneb Chudák král(em), Dekameron* ad.), z nichž některé se zde dosud uvádějí. Režijně se často věnuje inscenacím, které se zabývají tématem manipulace a moci (*Odcházení, Nebezpečné vztahy, Miláček* ad.). Za nastudování Schimmelpfenningovy hry *Arabská noc* získal cenu Josefa Balvína. Od roku 2013 působí jako generální ředitel Národního divadla Brno. Věnuje se stále také režii, a to nejen činoherní. NdB má na repertoáru v jeho režii aktuálně opery *Agrippina, Evžen Oněgin, Jakobín* a *Její pastorkyňa* (derniéra proběhne v listopadu během festivalu Janáček Brno), balet *Romeo a Julie* a činohry *Hana, Sluha dvou pánů, Pokoušení, Ztížená možnost soustředění* a *Mešita*, která je jeho autorskou komedií (společně s Olgou Šubrtovou). V této sezoně připravuje českou premiéru hry *Katarina aneb Krása zabíjení fašistů*. V srpnu 2028 se stane generálním ředitelem pražského Národního divadla.

17. prosince 2026 od 18 hod. Vás dále zveme do Reduty na tradiční **Vánoční koncert** Spolku přátel NdB. S *Českou mší vánoční* Jakuba Jana Ryby vystoupí kyjovský soubor Carmina vocum pod vedením sbormistra Maria Kudely se sólisty Zuzanou Šalšovou, Rút Šalšovou, Michalem Kučou a Robinem Červinkem.

Další program SpNdB v prvních měsících roku 2027:

6. ledna 2027 od 18 hod. beseda se zpěvačkou a cimbalistkou Zuzanou Lapčíkovou;
11. února 2027 vystoupení Taneční konzervatoře Brno.

Vstupné na všechny akce je dobrovolné.

Program NdB

Opera

Až do 17. listopadu pokračuje festival **Janáček Brno 2026**, jehož hlavní operní program jsme představili v minulém čísle Zpravodaje. Připomínáme tedy již jen stručně premiéru opery ***Počátek románu*** (3., 4., 12. a 13. 11. 2026 ve dvoraně rektorátu VUT) a derniéry ***Její pastorkyně*** (5. a 7. 11. 2026 v Janáčově divadle), ***Věci Makropulos*** (8. a 5. 11. 2026 v Janáčkově divadle) a ***Z mrtvého domu / Glagolské mše*** (17. 11. 2026 v Janáčkově divadle; slavnostní zakončení festivalu). ***Šárka***, která měla premiéru na konci října, je čistě festivalovým projektem a bude se tedy hrát už pouze 15. a 16. 11. 2026 v Besedním domě. Představení bude streamováno prostřednictvím OperaVision, bude jej tedy možné zhlédnout v přímém přenosu nebo ze záznamu. Nenechte si ujít také ***Káťu Kabanovou*** z Bavorské státní opery 13. 11. 2026 ve 20 hod. v Janáčkově divadle. Celý program festivalu včetně koncertů najdete na webových stránkách https://janacek-brno.cz/.

Konec měsíce potěší příznivce italské klasiky. Verdiho ***Aida*** se sopranistkou Csillou Boross v titulní roli se hraje 21. 11. 2026 v 19 hod. v Janáčkově divadle. Jako Radames vystoupí tenorista Eduard Martynyuk, v roli Amneris Václava Krejčí Housková. Csillu Boross a Eduarda Martynyuka uvidíme hned následující den také ve Verdiho ***Nabuccovi*** (22. 11. 2026 v 17 hod. v Janáčkově divadle). Titulní úlohy babylonského krále Nabuchodonozora se ujme vynikající slovenský barytonista Dalibor Jenis. V Mahenově divadle se 26. 11. 2026 v 19 hod. hraje Donizettiho ***Nápoj lásky***. V hlavních rolích Jana Sibera (Adina), Daniel Matoušek (Nemorino), Jakub Hliněnský (Belcore) a Adam Plachetka (Dulcamara).

Balet

Do Mahenova divadla se vrací klasický balet ***Giselle*** Adolpha Charlese Adama o dívce, která se po nešťastné smrti z lásky proměnila ve vílu. Za ztvárnění titulní role byla primabalerína Anna Yeh oceněna letošní Thálií. Uvidíme ji tančit v termínech 13. 11. 2026

v 19 hod. a 14. 11. 2026 v 18. hod. O náročnosti a precizním provedení brněnské inscenace svědčí to, že také druhá představitelka titulní role, Ksenia Ovsyanick, se objevila v širších nominacích na Cenu Thálie. Ksenia bude tančit 5. a 6. 11. 2026 v 19 hod.

Juniorský soubor NdB 2 vstoupil do své páté sezony říjnovou premiérou titulu ***Ticho plné lidí / Na konci každého světla je tunel***. V listopadu se bude hrát 7. a 27. 11. 2026 vždy v 19 hod. v Redutě.

Benefiční baletní galavečer ***Tancem pro život*** na podporu Masarykova onkologického ústavu se letos koná již počtvrté. Na jevišti se 20. 11. 2026 v 19 hod. potkají hvězdy světového formátu z předních evropských divadel i domácí sólisté. Výtěžek ze vstupného je každoročně věnován na boj proti rakovině.

Na konci listopadu začíná série dvaceti představení velmi oblíbené vánoční klasiky ***Louskáček*** – 25. 11. 2026 v 18 hod. a 28. 11. 2026 ve 14 a v 18 hod. v Janáčkově divadle. Zajistěte si vstupenky včas, většina termínů je již téměř vyprodaná.

Činohra

V Mahenově divadle se uvádí novinka finského dramatika Juhy Jokely ***Patriarcha*** 1. 11. 2026 v 17 hod. a 8. 11. 2026 v 19 hod. Po druhém představení bude následovat beseda s autorem v hledišti Mahenova divadla, tlumočená do češtiny. Pro členy Spolku přátel NdB platí zvýhodněná nabídka až 4 ks vstupenek na představení 8. 11. za cenu 10 Kč, lze zakoupit s průkazem člena na zákaznickém centru. Následuje Shakespearův ***Sen čarovné noci*** 2. 11. 2026 v 19 hod., Havlovo ***Pokoušení*** v režii Martina Glasera 7. 11. 2026 v 19 hod., komedie ***Lhář*** s excelujícím Viktorem Kuzníkem 9. 11. 2026 v 19 hod. a 10. 11. 2026 v 10 hod., Shakespearova klasika ***Hamlet*** s Tomášem Davidem v titulní roli 15. 11. 2026 v 19 hod., oceňovaní ***Vlastenci*** 18. 11. 2026 v 19 hod., ***Hana*** Aleny Mornštajnové v adaptaci a režii Martina Glasera 19. 11. 2026 v 19 hod., Ibsenovo drama ***Divoká kachna*** v moderní zkrácené úpravě a režii Jana Friče 20. 11. 2026 v 19 hod., autorská komedie Milana Šotka ***Fellnerův Helmer a Helmerův Fellner*** 21. 11. 2026 v 19 hod., série tří představení populárního ***Sluhy dvou pánů*** 22. 11. 2026 ve 14 hod., 23. a 24. 11. 2026 v 19 hod., podobenství z hmyzí říše bratří Čapků ***Ze života hmyzu*** 27. 11. 2026 v 19 hod. a klasické drama ***Maryša*** bratří Mrštíků se Zuzanou Černou v hlavní roli 28. 11. 2026 v 19 hod.

Na Malé scéně Mahenova divadla se kromě dětského představení ***Kubula a Kuba Kubikula*** podle Vladislava Vančury 14. 11. 2026 ve 14 hod. a 16. 11. 2026 v 10 hod. odehrají dvě monodramata, tedy představení pro jednoho herce. Jako ***Krásná Anne-Marie*** exceluje Bedřich Výtisk 21. 11. 2026 v 17 hod. a ve filozofické hře ***Déšť*** Petr Kubes 25. 11. 2026 v 19 hod.

Listopad v Redutě rovněž začíná v říjnu premiérovanou novinkou líšeňské komedie ***Mucha, Mucha, Mucha*** 3. 11. 2026 v 19 hod. a 8. 11. 2026 v 17 hod. BAM – Brněnský architektonický manuál pořádá 7. 11. 2026 v 10.30 tematickou prohlídku Mariánského údolí s historičkou architektury Šárkou Svobodovou. Dotazy a rezervace jicinska@dum-umeni.cz,

775 881 244. Absurdní komedie o vědeckém zkoumání štěstí ***Ztížená možnost soustředění*** se hraje 4. 11. 2026 v 19 hod., hroa současné německé autorky Maji Zade ***changes*** 10. 11. 2026 v 19 hod. Brněnská tematika je akcentována v dalších dvou hrách napsaných na tělo zdejšímu souboru. ***Krvavý měsíc*** Jaroslava Rudiše se hraje 11. 11. 2026 v 19 hod., komedie Tomáše Svobody ***Brněnské metro*** 12. a 18. 11. 2026 v 19 hod. ***Zářivá verbež*** je trochu černá komedie o řešení bezdomovectví a bytové krize, můžete ji vidět 13. 11. 2026 v 19 hod. Koláž současných českých autorů reflektující zánik Lidových novin ***Lidovky jdou do řiti*** je na programu 14. 11. 2026 v 19 hod. Jak nás v brzké budoucnosti ovlivní umělá inteligence, na to se pokusí dát odpověď ***R/Evoluce*** 16. 11. 2026 v 19 hod. Speciální představení ***Improvozovny*** se koná 17. 11. 2026 v 19 hod., temné severské drama s antickým námětem a excelující Hanou Briešťanskou v titulní roli ***Faidra (Zatmění)*** se hraje 21. 11. 2026 v 19 hod., aktuální komedie Martina Glasera a Olgy Šubrtové ***Mešita*** o kulturních válkách dnešní doby 22. 11. 2026 v 19 hod. Závěr měsíce patří diváckým hitům: Čapkova ***Matka*** s Terezou Groszmannovou v titulní roli 25. 11. 2026 v 19 hod. a 26. 11. 2026 v 10 hod., komedii ***Obraz*** s Petrem Bláhou, Petrem Kubesem a Pavlem Čeňkem Vaculíkem 28. 11. 2026 v 19 hod.

S dětmi můžete navštívit ***Brněnské pověsti*** 15. 11. 2026 v 15 hod., 16. 11. 2026 v 9 a v 11 hod. nebo ***Edisona*** 29. 11. 2026 v 16 hod. Po *Edisonovi* následuje výtvarná dílna a Průvod světel k Mahenovu divadlu, kde bude slavnostně rozsvícen vánoční strom NdB.

Kompletní program operních, baletních a činoherních přestavení najdete na webových stránkách divadla https://www.ndbrno.cz/program/ a na vývěskách v divadelních pokladnách.

Zprávy výboru

Každou první středu v měsíci (kromě letních prázdnin) lze **od 16 do 17 hodin** v divadle Reduta v prostoru „galerie“ platit členské příspěvky a podávat nové přihlášky. Nejbližší termíny jsou **4. listopadu a 2. prosince 2026**. Vezměte si členský průkaz. Členský příspěvek činí 500 Kč na rok, pro seniory od 65 let a studenty 200 Kč na rok. Členství ve Spolku je platné vždy na celou divadelní sezonu, tzn. až do června 2027. Zasílání tištěného Zpravodaje je zpoplatněno částkou 100 Kč na rok (v elektronické formě je zasílán zdarma na e-mail).

Členský příspěvek je možné uhradit také **bezhotovostně** na účet č. **2602977328 / 2010** (Fio banka), jako variabilní symbol uveďte prosím své členské číslo, do zprávy pro příjemce své jméno + letopočet 2026. Razítko do průkazu je nicméně i nadále nutné vyřídit osobně; nehodí-li se Vám termíny setkání v Redutě, ozvěte se nám prosím na e-mail spolekpratelndb@gmail.com.

QR kód pro platbu členského příspěvku (údaje prosím upravte podle výše uvedeného):

QR Platba

Naši jubilanti v měsíci listopadu (kulaté a půlkulaté narozeniny)

Věra Hájková	Zdeňka Tlolková	Olga Settari
Věra Kubíčková	Stanislava Karafiátová	Alena Holcnerová
Hana Dvořáčková	Lada Čapáková	Jaroslav Kocurek
Martin Liška		Ondřej Sládek

Vážení jubilanti, přejeme Vám hodně zdraví, pohody a dobrých zpráv.

Připomínáme

3. 11. 1801 se narodil italský skladatel **Vincenzo Bellini** (†24. 9. 1835). Už během studia na neapolské konzervatoři (1819–25) na sebe upozornil operní prvotinou. Poté mu pravidelně zadávala operní divadla v Neapoli, Janově a Miláně objednávky na nová díla. V r. 1833 se usadil v Paříži, kde záhy zemřel na onemocnění žaludku. Za svůj krátký život napsal jedenáct oper, z nichž nejznámější a stále hrané jsou *Náměsíčná, Norma, Puritáni*. Je spolu s Rossinim a Donizettim jedním z nejvýznamnějších představitelů stylu belcanto.

4. 11. 1931 se narodil barytonista **Jindřich Jindrák** (†26. 11. 1993). Zpěv studoval na JAMU. Po hostování na menších scénách byl v r. 1958 angažován do pražského ND. Krásný hlas, kultivovaný zpěv, muzikálnost projevu a výrazný herecký talent pěvce pasovaly na dědice tradic velké generace českých barytonistů. Z rolí: Přemysl, Vladislav, Kalina, Vok, Simon Boccanegra, Markýz Posa, Gianni Schicchi, Revírník, Marbuel… Premiéroval desítky písňových cyklů současných autorů. Nahrál mnoho rozhlasových a gramofonových snímků. Často hostoval v zahraničí. Pedagogicky působil na pražské konzervatoři a AMU.

5. 11. 1921 se narodila mezzosopranistka **Libuše Lesmanová**. Velmi muzikální pěvkyně s krásným hlasovým témbrem nastoupila první angažmá v Plzni, v l. 1946–49 působila v Ústí n. Labem, dalším působištěm bylo Brno (až do r. 1979). Z rolí: Amneris, Carmen, Ulrika, Dalila, výrazně se uplatnila v operách soudobých – Věštkyně (*Ohnivý anděl*), Dueňa (*Zásnuby v klášteře*), Lízalka (*Maryša*), Judita *(Modrovousův hrad*)… Nastudovala i řadu rolí v operách B. Martinů – Dejanira (*Mirandolina*), Matka (*Slzy nože*)… Ztvárnila také Varvaru v *Káti Kabanové* či Staženku Buryjovku v *Její pastorkyni*. V r. 1958 vytvořila Paní majorovou při světové premiéře Janáčkova *Osudu*. Významná byla i její činnost pedagogická na JAMU.

6. 11. 1896 se narodil barytonista **Stanislav Muž**. Jako mimořádný talent nastoupil v r. 1921 v Ostravě. V r. 1924 přešel do Plzně, další sezonu už působil v Brně. V r. 1927 se vrátil do Ostravy, o rok později byl angažován do pražského ND. Jeho nosný, ohebný baryton se stal legendární. Ve výškách dosahoval tenorového „as“, zvučnost hluboké polohy mu umožňovalo zpívat i party basové. Je k dispozici několik cenných snímků jeho umění. Role: Papageno, Boris Godunov, Bludný Holanďan, Lomikar, Hans Sachs, král Vladislav, Přemysl, Vok, Wotan, Kníže Igor, Vodník, Gremin, Luna… (†13. 8. 1955).

7. 11. 1926 se narodila australská sopranistka **Joan Sutherlandová**. Studovala v Sydney a v Londýně. Debutovala v r. 1947, od r. 1952 byla členkou londýnské Covent Garden Opera a hostovala na předních světových scénách. Vynikající koloraturní umění uplatnila především v italském repertoáru. Byla jednou z nejpopulárnějších primadon své doby. Zpívat přestala v r. 1990. V repertoáru: Donna Anna, Gilda, Desdemona, Alcina, Eva, Norma, Elvíra, Semiramis… (†10. 10. 2010).

10. 11. 1951 se narodil barytonista **Ivan Kusnjer**. Absolvent pražské AMU začal uměleckou dráhu v r. 1976 v Ostravě a Brně, od r. 1983 byl angažován v ND Praha. Jeho repertoár je velmi široký – uplatnění krásného barytonu je nejvýraznější v italské tvorbě (Tonio, Hrabě Luna, Rigoletto…). Výborně interpretuje i písně, díla oratorní a kantátová. Pěvec je dvojnásobným nositelem Ceny Thálie (1994, 1997).

10. listopadu 1966 se narodil **Karel Littera**, bývalý dlouholetý sólista brněnského baletního souboru, v současnosti dramaturg Baletu NdB. V l. 1981–86 studoval taneční oddělení brněnské konzervatoře, poté byl vybrán na roční stáž v Petrohradě. Po absolvování zahraniční stáže na leningradském tanečním učilišti A. J. Vaganovové a vojenské služby v AUSu nastoupil do Brna. Již svým exteriérem směřoval k typu danseur noble. Bezpečné technické zázemí mu umožňovalo tančit s přirozenou lehkostí, vznosností, přesvědčivostí, elánem a osobitou elegancí. Aspoň částečný výčet rolí: Princ a Španělský tanec (*Louskáček*), Princ a Rudovous (*Labutí jezero*), Albert (*Giselle*), Princ (*Sněhurka a sedm trpaslíků*), Vezír *(Legenda o lásce*), Cerdan (*Edith Piaf*), Milenec (*Nelítostné hříčky lásky*), Verunek, Pavouk (*Broučci*), taneční sóla (*Carmen, Etuda b moll, Krzesany*), Alexis a Apollon (*Natalie aneb Švýcarská mlékařka*), Froll (*Notre Dame de Paris*), Černý myslivec (*Viktorka*)…. Za roli Romea získal Cenu Thálie 1996. Po ukončení taneční kariéry se věnoval dramaturgii, v l. 2005–07 vedl Balet NdB a dnes působí jako jeho dramaturg.

11. 11. 1891 se narodil basista a sbormistr **Jan Kühn**. Působil jako basista Východočeského divadla, v Brně, Ostravě, MD Královských Vinohradů, v r. 1927–28 hostoval v pražském ND. Vytvořil téměř všechny basové role ve Smetanových a Dvořákových operách. V Ostravě pracoval i jako operní režisér. Vybudoval Kühnův dětský sbor (řídil jej až do r. 1957), Český pěvecký sbor a Pražský filharmonický sbor. (†15. 2. 1958)

14. 11. 1931 se v Náměšti na Hané narodil **Ladislav Lakomý**, herec, recitátor, dabér a pedagog, výrazná osobnost brněnského divadla. Po studiích na JAMU působil od r. 1956 v Divadle bratří Mrštíků a v r. 1965 přešel do činohry Státního divadla v Brně, pozdějšího Národního divadla Brno, s nímž zůstal spojen až do své smrti. Vynikal také jako recitátor, zejména poezie Jana Skácela, a výrazně se uplatnil v rozhlase a dabingu. Pedagogicky působil na JAMU a konzervatoři. V r. 2006 obdržel Cenu města Brna. (†11. 4. 2011)

15. 11. 1921 se narodil basista **Zdeněk Kroupa**, který patřil k výrazným sólistům poválečné Janáčkovy opery. Zpěv studoval soukromě. První angažmá nastoupil v sezoně 1947/48 v Ostravě. Další angažmá (1948–62) získal v Brně. V l. 1962–71 byl sólistou ND Praha, pak odešel do Lince. Byl velmi muzikální, měl bohatý, technicky bezpečně ovládaný hlas i přirozenou hereckou vlohu. V Brně zaujal jako Rarach, Chrudoš, Ochs, Kecal, Mumlal, Leporello, Filip II… V ND dostal málo příležitostí, což byl jeden z důvodů pěvcova odchodu

do zahraničí. V Linci nastudoval ještě Rocca, Falstaffa, Borise Godunova, Bartola, ďábelskou čtyřroli v Hoffmannových povídkách… Občas hostoval v Brně v jedné ze svých nejlepších rolí – Revírníkovi, naposledy v r. 1984 v roli Vodníka. Má bohatou diskografii. (†7. 1. 1999)

15. 11. 1936 zemřel tenorista **Josef Urbánek** (*16. 2. 1860). Účinkoval ve sboru Prozatímního divadla, v r. 1881 působil v Plzni, v l. 1882–84 byl angažován v ND Praha – měl slabý hlas a po přeřazení do operetního souboru odešel z divadla. K opeře se vrátil r. 1890 v Plzni, následující sezonu v Brně. Ale nedařilo se mu, a tak přijal místo bankovního úředníka.

15. 11. 1951 se narodila česká balerína **Ludmila Ogounová**, dlouholetá sólistka brněnského baletu. Po absolvování pražské konzervatoře byla po konkurzu angažována do brněnského baletu nejprve jako členka souboru, od r. 1977 jako sólistka. Po první příležitosti (pas de trois v *Labutím jezeře*) přišly závažnější úkoly: Paní měděné hory (*Kamenný kvítek*), Aliman (*Matčino pole*), Pták Ohnivák (titulní role), Žena (*Bolero*), Carmen, Vyvolená (*Svěcení jara*), Madelaine (*Pierot*), Popelka, Svědomí (*Hirošima*), Myrtha (*Giselle*), Kateřina (*Zkrocení zlé ženy*) Gajané, Paní mezi stíny (titulní role), Eona (*Íkaros*)… V L. Ogounové měl brněnský balet vynikající představitelku charakterních, moderně stylizovaných rolí rostoucích z klasického základu. Za výjimečné taneční výkony několikrát získala cenu Literárního fondu.

17. 11. 1816 se narodil rakouský hudební historik **August Wilhelm Ambros**. Studoval v Praze práva, malířskou akademii a skladbu. Zasazoval se o rovnoprávnost národností v zemi (uměl česky). Jako hudební kritik psal s uznáním o české hudbě. Přednášel dějiny hudby na pražské konzervatoři, stal se prvním profesorem tohoto oboru na pražské univerzitě (1869–72). Po přeložení do Vídně učil na konzervatoři. Čtyřsvazkové *Dějiny hudby* psal ještě v Praze – je to nejvýznamnější historiografická práce 19. století (zůstala nedokončena). Zemřel 28. 6. 1876.

17. 11. 1926 se v Brně narodila **Vlasta Chramostová**, jedna z významných českých divadelních a filmových hereček 20. století. V l. 1941–45 studovala na brněnské konzervatoři a již za studií účinkovala v Komorních hrách. Po válce stála u zrodu Svobodného divadla v Brně a po jedné sezoně v Olomouci působila v l. 1946–50 v Národním, později Státním divadle v Brně. Zde vytvořila mj. titulní role ve *Svaté Janě*, *Počestné holce* a *Antigoně*. Později byla dlouholetou členkou Divadla na Vinohradech a po r. 1990 Národního divadla v Praze. (†6. 10. 2019)

18. 11. 1786 se narodil německý skladatel, dirigent, klavírista a kritik **Carl Maria von Weber** (†5. 6. 1826). Jeho první opera se nedochovala. R. 1800 zkomponoval operu *Němá lesní žínka*, kterou později přepracoval pod názvem *Silvana*. Mezitím vznikla opera *Peter Schmoll a jeho sousedé*. V 18 letech se stal hudebním ředitelem ve Vratislavi, kde přistoupil k rozsáhlým reformám, které později provedl i v Praze a Drážďanech. Další opery: *Krakonoš, Abu Hassan, Undine, Čarostřelec, Euryanta, Oberon, Tři Piatové* (rozpracováno). Jako dirigent experimentoval s novým rozsazením hráčů v orchestru. Jako kritik měl značný vliv – jeho eseje a články mají dodnes velkou hodnotu. Poskytují cenné informace o romantické opeře a tehdejších dílech vůbec.

19. 11. 1931 se v Bílovicích nad Svitavou narodil **Bořivoj Srba**, teatrolog, divadelní historik, dramaturg a pedagog, jedna z významných osobností poválečného brněnského divadla. V l. 1951–55 vystudoval dramaturgii a divadelní vědu na JAMU. Působil jako dramaturg Divadla bratří Mrštíků a v l. 1959–67 jako hlavní dramaturg činohry Státního divadla v Brně. Stál také u zrodu Divadla Husa na provázku. Vedle praktické divadelní činnosti se věnoval teatrologickému výzkumu a pedagogicky působil na JAMU i Masarykově univerzitě. (†3. 5. 2014)

21. 11. 1966 zemřel tenorista **Konstantin Karenin** (*21. 5. 1897 v Kyjevě). Studoval na vojenské inženýrské akademii (bělogvardějský důstojník). V Praze se objevil poprvé v době druhé světové války jako vyzrálý pěvec. K jeho největším úspěchům v ND patřil Heřman, na jehož herecké stránce spolupracoval s Fjodorem Šaljapinem. S ND měl smlouvu stálého hosta – zpíval i Dalibora, Lohengrina. Po válce přijal české občanství a místo profesora zpěvu na konzervatoři. Byl profesorem řady operních pěvců (J. Kachel, I. Mixová…), ale i K. Gotta.

23. 11. 1876 se narodil španělský skladatel **Manuel de Falla** (†14. 11. 1946). Studoval klavír a skladbu v Madridu a r. 1905 zvítězil v klavírní a kompoziční soutěži operou *Krátký život*. Lidová hudba Andalusie se stala výchozím inspiračním zdrojem skladatele. Charakterizuje i jeho balety – *Čarodějná láska* a *Třírohý klobouk* (k prvnímu provedení Ďagilevovým souborem navrhl výpravu P. Picasso) – v Brně uvedeno r. 1928. Své nejrozsáhlejší dílo – scénickou kantátu *Atlantida* – nedokončil.

23. 11. 1916 zemřel v Petrohradě skladatel a dirigent **Eduard Nápravník** (*24. 8. 1839). Jeho jméno bylo svého času na seznamu nejvýznačnějších kulturních osobností světa. Od r. 1861 působil v Petrohradě jako první kapelník carské opery. Zatímco v Rusku byl Nápravník velmi vážený a jeho skladby se často uváděly, v ČR je jeho jméno téměř zapomenuto. Z díla – opery: *Nižgorodci, Garold, Dubrovskij, Francesca da Rimini*.

23. 11. 1921 měla v Národním divadle v Brně světovou premiéru ***Káťa Kabanová*** Leoše Janáčka. Opera zazněla poprvé v Divadle Na hradbách a hudebně ji nastudoval tehdejší šéf brněnské opery František Neumann. Libreto vytvořil Janáček podle dramatu *Bouře* Alexandra Nikolajeviče Ostrovského v českém překladu Vincence Červinky. Premiéra měla mimořádný úspěch a již v následujícím roce byla opera uvedena v pražském Národním divadle i v zahraničí. *Káťa Kabanová* dnes patří k nejvýznamnějším Janáčkovým operám a k základním dílům světového operního repertoáru.

27. 11. 1976 zemřel basista **Vlastimil Šíma**. Do Brna byl angažován v r. 1928 a setrval v operním souboru do r. 1967. Vytvořil zde řadu postav basového a basbarytonového repertoáru. Jeho jevištní výkony byly založeny na hlasově dobře zvládnutých partech a výborném hereckém ztvárnění rolí. K nezapomenutelným postavám patřil Kecal, Mumlal, Purkrabí, Budivoj, Hejtman Šarovec, Leporello, Don Pasquale, Amonasro… (*23. 8. 1900).

30. 11. 1951 se narodil basista **Luděk Vele**. Již v posledním ročníku pražské konzervatoře byl angažován jako sólista v Liberci. V r. 1983 přešel do ND Praha jako zralá umělecká osobnost. Disponuje technicky výborně ovládaným hlasem, má výborný jevištní

zjev a pozoruhodný herecký talent. Z rolí: Kecal, Mumlal, Budivoj, Chrudoš, Vodník, Marbuel, Mefisto, Leporello, Amonasro, Don Pasquale, Basilio, Revírník, baron Ochs, Filip II… Je nositelem dvou Cen Thálie.

Jednou větou

- 12. 11. 1891 se konalo první vystoupení **Českého kvarteta**, jehož členy byli i Josef Suk a Oskar Nedbal.
- 14. 11. 1771 zemřel hudební skladatel **František Xaver Brixi**, představitel raného klasicismu, jeden z nejvýznamnějších skladatelů své doby.
- 17. 11. 1986 zemřela **Laďka Kozderková**, brněnská rodačka, zpěvačka a herečka, absolventka hudebně dramatického oboru brněnské konzervatoře a pozdější výrazná osobnost Hudebního divadla v Karlíně. (*26. 6. 1949).
- 23. 11. 1921 se narodil **Otomar Krejča**, jeden z nejvýznamnějších českých divadelních režisérů druhé poloviny 20. stol., někdejší šéf činohry Národního divadla a spoluzakladatel Divadla za branou.
- 26. 11. 1926 zemřela **Eliška Krásnohorská**, básnířka, spisovatelka, překladatelka a libretistka, autorka libret ke Smetanovým operám *Hubička*, *Tajemství* a *Čertova stěna*.
- 30. 11. 1906 debutoval tenorista **Karel Burian** jako první Čech v newyorské MET, a to ve Wagnerově opeře *Tannhäuser*.

Ceny Thálie 2026

V sobotu **3. října 2026** proběhlo v historické budově Národního divadla v Praze slavnostní udílení Cen Thálie. Národní divadlo Brno proměnilo dvě nominace:

Magdalena Kožená získala Cenu Thálie v kategorii opera za titulní roli v inscenaci Händelovy *Alciny*;

Anna Yeh získala Cenu Thálie v kategorii balet za titulní roli v baletu *Giselle*.

Oběma laureátkám srdečně gratulujeme!

Z domova

- Barytonista **Adam Plachetka** byl u příležitosti Dne vzniku samostatného československého státu 28. října oceněn prezidentem republiky *Medailí Za zásluhy*, a to za mimořádný způsob reprezentace českého pěveckého umění na předních světových scénách. Cenu převzala jeho manželka, sopranistka Kateřina Kněžíková. K dalším nositelům *Medailí Za zásluhy* se v oblasti kultury zařadili kreslíř, ilustrátor a hudebník, průkopník českého bluegrassu a hry na pětistrunné banjo **Marko Čermák,** herec, režisér, dramatik a vysokoškolský pedagog **Arnošt Goldflam,** filmový, televizní a divadelní režisér **Jan Hřebejk,** dramatik, divadelní

režisér a spoluzakladatel Činoherního klubu **Ladislav Smoček,** spisovatelka a dramatička **Kateřina Tučková** nebo spisovatel, básník a publicista **Jáchym Topol**. Blahopřejeme!

- Nadace Leoše Janáčka během festivalu Janáček Brno ocenila či ocení čtyři výrazné osobnosti, které se významně zasloužily o interpretaci a šíření skladatelova odkazu. 15. října převzal Pamětní medaili jeden z nejuznávanějších operních režisérů současnosti **Robert Carsen** (festival uvedl jeho inscenace *Výletů páně Broučkových, Osudu a Káti Kabanové*). 16. října převzal ocenění pianista a skladatel **Kryštof Mařatka** za soustavnou organizační, koncertní a popularizační činnost, jíž dlouhodobě přispívá k šíření povědomí o Leoši Janáčkovi. 16. listopadu obdrží medaili režisér **David Radok** za vynikající ztvárnění opery *Věc Makropulos* a za zásluhy o uvádění Janáčkových oper v zahraničí. Festival symbolicky uzavře ocenění uměleckého šéfa Janáčkovy opery **Jiřího Heřmana**, který stojí za novým nastudováním Janáčkových oper souborem divadla. Medaili převezme 17. listopadu za mimořádný přínos k režijní interpretaci Janáčkových děl a za kompletní uvedení Janáčkova operního díla na scéně Národního divadla Brno.
- 11. října 2026 zemřel herec a dabér **Jiří Štěpnička**. V letech 1972–75 působil v Národním, tehdy Státním divadle Brno, odkud poté přešel do pražského Národního divadla. Čest jeho památce!
- 26. října 2026 zemřela ve věku 87 let **Pamela Howard**, světově uznávaná britská scénografka, režisérka, výtvarnice, pedagožka a autorka, jejíž tvorba byla po celý život úzce spjata také s českou hudbou a divadlem. V Národním divadle Brno uvedla komickou operu Bohuslava Martinů *Ženitba* a Janáčkův *Výlet pana Broučka do Měsíce*.
- Národní divadlo Brno se jako člen Asociace profesionálních divadel připojilo k podpoře veřejnoprávních médií.
- Balet NdB se s inscenací *Coco Chanel* v říjnu zúčastnil Bangkok's International Festival Of Dance & Music.

Nabídky, informace

- Koncert **ORF Radio-Symphonieorchester Wien** s dirigentem Tomášem Netopilem a barytonistou Adamem Plachetkou z 23. října na festivalu Janáček Brno 2026 je k dispozici v iVysílání České televize.
- Chcete nahlédnout do zákulisí jubilejního 10. ročníku a zažít festivalové dění v širším kontextu? Česká televize ve spolupráci s festivalovým týmem připravila pětidílný cyklus **Janáček Brno naplno!**, kterým provází Tereza Richtrová. Společně s muzikologem Jiřím Zahrádkou nabízí reportáže, rozhovory s ikonickými osobnostmi i pohled na místa v Brně, kde Janáček žil a tvořil. Pořad se vysílá během festivalu vždy v pondělí ve 20.15 na ČT art, jednotlivé díly lze najít také v archivu ČT.
- Záznam inscenace Händelovy opery ***Agrippina*** z Národního divadla Brno je dostupný na stránkách francouzské Arte.tv.

- V říjnu vyšla knížka ***Zpěv je v opeře na prvním místě***, která obsahuje rozhovory s Richardem Novákem u příležitosti jeho 95. narozenin. V knížce najdete rozhovory o Dvořákově *Rusalce* a *Biblických písních*, o *Lišce Bystroušce*, o *Prodané nevěstě*, o Mozartovi, Verdim, Musorgském... A samozřejmě o opeře a o zpěvu. Knížka je k dostání u autora Petra Kadlece; kontakt petr.kadlec1@seznam.cz.
- 29. listopadu 2026 v 18 hodin proběhne před Mahenovým divadlem **rozsvícení vánočního stromu**. Od divadla Reduta po představení *Edison!* projde Průvod světel městem (začátek průvodu v 17.30).

Ohlasy

Příhody lišky Bystroušky a 95. narozeniny Richarda Nováka

Festival Janáček Brno 2026 je za svou polovinou, čekají nás ještě dva týdny krásné hudby a divadelních zážitků. Uplynulé tři týdny přinesly spoustu nezapomenutelných momentů, za všechny připomeňme např. velké koncerty České filharmonie či Vídeňských rozhlasových symfoniků v Janáčkově divadle, překrásný recitál americké sopranistky Corinne Winters s českými písněmi Dvořákovými, Janáčkovými i Vítězslavy Kaprálové a přídavkem v podobě árie Měsíčku na nebi hlubokém v Mahenově divadle, koncerty Ivo Kahánka a Martina Kasíka, Kryštofa Mařatky či Jana Bartoše s Pavel Haas Quartet v Redutě, sugestivní Burianovu Vojnu v Divadle Husa na provázku, premiéru Janáčkovy Šárky ve formě imerzivního divadla v Besedním domě a samozřejmě již proběhlá představení Janáčkových oper, která vyvrcholila během posledního víkendu dvojím provedením Káti Kabanové v překrásné inscenaci Roberta Carsena s jevištěm pokrytým vodou a s vynikající Kateřinou Kněžíkovou v titulní roli. Jeden zážitek se ale přeci jen vymyká svou neopakovatelností. Na začátku října oslavil neuvěřitelné 95. narozeniny nestor brněnské opery, legendární basista Richard Novák. Svou neutuchající energii a mimořádnou pěveckou formu potvrdil už 20. října během svého narozeninového recitálu v Redutě, o dva dny později jsme potom měli příležitost potkat se s ním na besedě v Českém rozhlase. A 24. října bylo právě jemu věnováno představení Příhod lišky Bystroušky. Kouzelná, poetická inscenace Jiřího Heřmana se scénou zaplněnou dětmi a zvířátky a samozřejmě úžasnou Janáčkovou hudbou je velmi působivá i sama o sobě, třešničkou na dortu byla v tento den účast hostí – orchestru ORF Radio-Symphonieorchester Wien s dirigentem Tomášem Netopilem a rodiny Plachetkových v hlavních úlohách. A nejenom Adama a Kateřiny jako Revírníka a Bystroušky, ale také jejich dcery Adélky v roli malé Bystroušky, která „jak by mámě (a ovšem i tatínkovi) z oka vypadla“. Ten nejkrásnější dárek ovšem připravil divákům na závěr sám oslavenec Richard Novák. Je neuvěřitelné, že na jevišti Janáčkova divadla stál už od jeho samotného počátku, v den slavnostního otevření 2. října 1965, kdy právě v Příhodách lišky Bystroušky zpíval roli Jezevce. Po závěrečných tónech opery jej umělecký šéf Jiří Heřman pozval na jeviště, aby mu za celý soubor poblahopřál, nechyběl ani krásný dort od lišky Bystroušky. Mistr Novák poté za doprovodu orchestru zazpíval znovu svým zvučným hlasem finální árii

Revírníka „Neříkal jsem to? Malovaný jak vojáček... Jak je les divukrásný...“ Když se k němu přidal malý Skokánek Viktor Dvořák, aby na Revírníkovo „Potvoro studená“ nebojácně odpověděl „Totok nésu já, totok beli dědošek – oni mně o vás vekládali“, bylo to nesmírně dojemné. Setkání generací, mezi nimiž je devadesát let, a pomyslné předání štafety. Přesto věřím, že jsme Richarda Nováka neviděli na jevišti Janáčkova divadla naposledy, a že nás ještě lecčím překvapí. Všechno nejlepší, Mistře!

Veronika Bromová

Máte postřehy k představením Národního divadla Brno či jiným kulturním akcím v Brně? Rádi zde uveřejníme i Vaše ohlasy, pošlete nám je na e-mail SpolekPratelNdB@gmail.com.

Použité zdroje

Postavy brněnského jeviště
Oxfordský slovník opery
Sociální sítě NdB a jeho souborů
Webové stránky NdB
Internetové stránky

Uzávěrka Zpravodaje dne 1. 11. 2026. Neprodejné, pro vnitřní potřebu vydává **Spolek přátel NdB** se sídlem Lidická 700/19, 602 00 Brno, IČ 48510777. Připravily Hana Veithová, Jana Ondráčková a Veronika Bromová.
Kontakt: SpolekPratelNdB@gmail.com.
Sledujte nás i na Facebooku a Instagramu.